

XVIII. PHẪM BẠN LÀNH

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát mới học Đại thừa làm sao học được Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát mới học Đại thừa muốn học Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa, trước hết phải gần gũi, phụng sự cúng dường bậc thiện hữu chơn tịnh, khéo thuyết giảng phân biệt Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa. Nghĩa là khi thuyết kinh Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu nên khuyên răn, dạy bảo hàng Bồ-tát mới học Đại-thừa: Hãy đến đây, Thiện nam tử! Ông nên siêng năng tu bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa. Khi siêng tu, ông nên dùng vô sở đắc làm phương tiện, cùng các hữu tình bình đẳng chung hưởng, cùng nhau hồi hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Ông chớ dùng sắc uẩn cho đến thức uẩn mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng nhãn xứ cho đến ý xứ mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng sắc xứ cho đến pháp xứ mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng nhãn giới cho đến ý giới mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng sắc giới cho đến pháp giới mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng nhãn thức giới cho đến ý thức giới mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng nhãn xúc cho đến ý xúc mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng địa giới cho đến thức giới mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng nhân duyên cho đến tăng thượng duyên mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng vô minh cho đến lão tử mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh

đăng Bồ-đề. Đừng dùng bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng tất cả pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng năm loại mắt, sáu phép thần thông mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng tất cả hạnh Đại Bồ-tát, và quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đừng dùng trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng mà giữ lấy quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Thiện nam tử! Nếu không chấp thủ sắc liền đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cho đến không chấp thủ trí nhất thiết tướng liền đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện nam tử! Tuy hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, ông chớ tham trước sắc, thọ, tưởng, hành, thức, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Vì sao? Vì sắc cho đến trí nhất thiết tướng chẳng đáng để tham đắm. Vì sao? Thiện nam tử! Vì tất cả pháp tự tánh là Không.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Các Đại Bồ-tát thường làm được việc khó, ở trong tất cả pháp tự tướng là Không mà mong cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Các Đại Bồ-tát thường làm việc khó, ở trong tất cả pháp tự tướng là Không mà mong cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết! Tuy các Đại Bồ-tát biết các pháp đều như huyễn hóa, nói rộng cho đến như thành Tầm hương (ảnh ảo) tự tướng đều là Không, nhưng vì thế gian được nghĩa lợi nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn cho thế gian được lợi ích nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn cho thế gian được an lạc nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn cứu vớt các thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm cho thế gian quay về nương tựa nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm nhà ở cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn chỉ đường cứu cánh cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm hòn đảo cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm nhật nguyệt cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm đuốc sáng cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm thầy dẫn đường cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm tướng soái cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì muốn làm chỗ tới cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được nghĩa lợi nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát vì muốn giải thoát các việc khổ não cho tất cả các hữu tình nên tu hành bố thí cho đến Bát-nhã, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được nghĩa lợi nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được lợi ích nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát vì muốn cứu các hữu tình đang run sợ trong năm đường, đưa đến nơi bờ Niết-bàn cho an ổn khỏi sợ hãi, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được lợi ích nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được an lạc nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát vì cứu vớt hữu tình thoát khổ đau, sầu não để được an ổn nơi bờ Niết-bàn kia, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn cho thế gian được an lạc nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn cứu vớt các thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát thấy các hữu tình đọa trong ba đường ác, vì muốn cứu vớt và khiến họ tu nghiệp lành, lần lần nương vào Tam thừa mà đi đến xuất ly, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn cứu vớt các thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ quay về nương tựa cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát vì muốn hữu tình mau được giải thoát các khổ sanh, lão, bệnh, tử, sầu, than, buồn, lo, bức bách v.v..., an trụ cảnh giới Vô dư y Niết-bàn, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ quay về nương tựa cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn làm nhà ở cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát muốn vì hữu tình nói tất cả pháp đều chẳng hòa hợp, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ ở cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thế nào là tất cả pháp đều chẳng hòa hợp?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Các sắc chẳng hòa hợp tức sắc chẳng lệ thuộc nhau. Nếu sắc chẳng lệ thuộc nhau tức sắc không sanh. Nếu sắc không sanh tức sắc không diệt. Nếu sắc không diệt tức sắc chẳng hòa hợp. Thọ, tưởng, hành, thức nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng cũng lại như vậy. Các Đại Bồ-tát muốn vì hữu tình nói tất cả pháp đều có sự không hòa hợp này, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát muốn chỉ rõ con đường cứu cánh cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì hữu tình mà thuyết pháp như vậy: Sắc bờ kia tức chẳng phải sắc; thọ, tưởng, hành, thức bờ kia tức chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức. Nói rộng cho đến trí nhất thiết bờ kia tức chẳng phải trí nhất thiết; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng bờ kia tức chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Thiện Hiện nên biết! Như tướng của tất cả sắc v.v... bờ kia thì tất cả pháp cũng vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Nếu tất cả pháp đều như sắc v.v... là tướng của bờ kia thì vì sao đối với tất cả pháp Đại Bồ-tát còn phải hiện Đăng giác để làm gì? Vì sao? Vì chẳng phải trong sắc ở bờ kia có sự phân biệt như vậy: Nghĩa là đây là sắc, đây là thọ, tướng, hành, thức, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Chẳng phải trong sắc ở bờ kia có sự phân biệt như vậy: Nghĩa là đây là sắc, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Như vậy cho đến chẳng phải trong trí nhất thiết tướng ở bờ kia mới có sự phân biệt như vậy: Nghĩa là đây là sắc, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Vì tất cả pháp bản tánh là Không.

Thiện Hiện nên biết! Các Đại Bồ-tát có thể làm việc khó làm. Nghĩa là tuy quán tướng của tất cả pháp đều vắng lặng, thậm thâm, vi diệu mà tâm chẳng bỏ mất, lại nghĩ như vậy: Ta đối với pháp này đã hiện Đăng giác rồi chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì các hữu tình tuyên thuyết, khai thị pháp vắng lặng sâu màu ấy. Đó là Đại Bồ-tát muốn chỉ đường cứu cánh cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát làm hòn đảo cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Thí như giữa biển, sông, hồ lớn hoặc nhỏ, có khoảng đất cao nổi lên có thể ở được, có nước xung quanh gọi là hòn đảo.

Thiện Hiện! Như vậy, sắc cho đến thức đoạn dứt giai đoạn trước sau, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng đều đoạn dứt giai đoạn trước sau. Do giai đoạn trước, giai đoạn sau này đoạn dứt nên tất cả pháp đều dứt. Giai đoạn trước, sau của tất cả pháp đều dứt tức là như thật vắng lặng, nhiệm màu, nghĩa là Niết-bàn Không, vô sở đắc, đạo đoạn, ái tận, vô dư, tạp nhiễm, vĩnh diệt, cứu cánh. Thiện Hiện! Đại Bồ-tát cầu chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn vì hữu tình tuyên thuyết, khai thị các pháp này đã đoạn dứt giai đoạn trước sau là như thật vắng lặng sâu xa, nhiệm màu. Đó là Đại Bồ-tát làm hòn đảo cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát muốn làm nhật nguyệt cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát vì phá vỡ vô minh trong đêm dài từ lâu đã che khuất hữu tình nhiều lớp tối tăm, vì muốn trị bệnh mắt vô tri cho loài hữu tình, giúp cho họ sáng suốt, vì chiếu sáng cho tất cả hữu tình ngu mờ nên hướng đến

quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm nhật nguyệt cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn làm đuốc sáng cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát muốn vì hữu tình tuyên thuyết sáu pháp Ba-la-mật-đa và nghĩa lý kinh điển chơn thật tương ưng bốn nhiếp sự, phương tiện dạy bảo, làm cho họ siêng năng tu học, diệt trừ các loại vô minh đen tối nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm đuốc sáng cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn làm thầy dẫn đường cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát muốn làm cho những hữu tình đi theo tà đạo phải xa lìa bốn chỗ không nên đi, và chỉ cho họ con đường duy nhất để quay về nẻo chính, vì làm cho kẻ tạp nhiễm được thanh tịnh, kẻ sầu não được phấn khởi, kẻ buồn khổ được vui mừng, kẻ phi lý được đúng lý, kẻ lưu chuyển được hoàn diệt nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm thầy dẫn đường cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì làm tướng soái cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát mong cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn vì hữu tình giảng giải, chỉ bày sắc không sanh, không diệt, không nhiễm, không tịnh; thọ, tưởng, hành, thức không sanh, không diệt, không nhiễm, không tịnh. Nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng không sanh, không diệt, không nhiễm, không tịnh; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không sanh, không diệt, không nhiễm, không tịnh. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm tướng soái cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nào là Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ tới cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề? Thiện Hiện! Đại Bồ-tát mong cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn vì hữu tình giảng giải, chỉ bày sắc nên lấy hư không làm chỗ tới; thọ, tưởng, hành, thức lấy hư không làm chỗ tới. Nói rộng cho đến trí nhất thiết lấy hư không làm chỗ tới; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng lấy hư không làm chỗ tới. Vì tất cả pháp đều như hư không, không có sở hữu nên Đại Bồ-tát muốn vì hữu tình giảng giải, chỉ bày sắc chẳng phải tới, chẳng phải chẳng tới. Vì sao? Vì tánh của sắc là Không. Trong Không không

có tới, không có chẳng tới. Thọ, tướng, hành, thức chẳng phải tới, chẳng phải chẳng tới. Vì sao? Vì tánh của thọ, tướng, hành, thức là Không. Trong Không không có tới, không có chẳng tới. Nói rộng cho đến trí nhất thiết chẳng phải tới, chẳng phải chẳng tới. Vì sao? Vì tánh của trí nhất thiết là Không. Trong Không không có tới, không có chẳng tới. Trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng phải tới, chẳng phải chẳng tới. Vì sao? Vì tánh của trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là Không. Trong Không không có tới, không có chẳng tới. Đó là Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ tới cho thế gian nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Vì sao? Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không, vô tướng, vô nguyện làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không, vô tướng, vô nguyện, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô khởi, vô tác làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong vô khởi, vô tác, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô sanh, vô diệt làm đích. Các Đại Bồ-tát đều không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong vô sanh, vô diệt, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô nhiễm, vô tịnh làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong vô nhiễm, vô tịnh, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô sở hữu làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong vô sở hữu, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy như giấc mộng cho đến như thành Tầm hương làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong mộng cho đến như thành Tầm hương, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô lượng, vô biên làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong vô lượng, vô biên, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy chẳng cho, chẳng giữ làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong chỗ chẳng cho, chẳng giữ ấy, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy chẳng nâng lên, chẳng hạ xuống làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao?

Vì trong sự chẳng nâng lên, chẳng hạ xuống, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không đến, không đi làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không đến, không đi, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không tăng, không giảm làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không tăng, không giảm, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không vào, không ra làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không vào, không ra, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không nhóm họp, không tan rã làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không nhóm họp, không tan rã, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không hợp, không lia làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trong không hợp, không lia, đích và chẳng phải đích đều bất khả đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy ngã cho đến người thấy làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì ngã cho đến người thấy còn rốt ráo vô sở hữu, hướng gì trong đây có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô ngã cho đến không người thấy làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì vô ngã cho đến không người thấy còn rốt ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy thường, lạc, ngã, tịnh làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì thường, lạc, ngã, tịnh còn rốt ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy vô thường, khổ, vô ngã, bất tịnh làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì vô thường, khổ, vô ngã, bất tịnh còn rốt ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy việc tham, sân, si làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì việc tham, sân, si còn rốt ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy việc kiến sở tác làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì việc kiến sở tác còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy không động làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì tánh không động còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy năm uẩn làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì sắc cho đến thức còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu nội xứ làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì nhãn xứ cho đến ý xứ còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu ngoại xứ làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì sắc xứ cho đến pháp xứ còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu nội giới làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì nhãn giới cho đến ý giới còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu ngoại giới làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì sắc giới cho đến pháp giới còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu thức giới làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì nhãn thức giới cho đến ý thức giới còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu xúc làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì nhãn xúc cho đến ý xúc

còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu thọ làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu giới làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì địa giới cho đến thức giới còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy bốn duyên làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì nhân duyên cho đến tăng thượng duyên còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy mười hai phần duyên khởi làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì vô minh cho đến lão tử còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy sáu pháp Ba-la-mật-đa làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy mười sáu Không làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích. Vì sao? Vì pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy bốn Thánh đế làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy ba mươi bảy pháp phần Bồ-đề làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc còn rốt ráo vô sở hữu, huông gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy ba môn giải thoát làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy Tam thừa, thập địa làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy mười địa Bồ-tát làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy năm loại mắt, sáu phép thần thông làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì năm loại mắt, sáu phép thần thông còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy mười lực Như Lai, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, mười tám pháp Phật bất cộng làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp còn rớt ráo vô sở hữu, huống gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả hoàn toàn vô sở hữu, hướng gì trong ấy có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng còn rất ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề còn rất ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật còn rất ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Tất cả pháp đều lấy Dự lưu cho đến Như Lai làm đích. Các Đại Bồ-tát không thể vượt khỏi đích này. Vì sao? Vì Dự lưu cho đến Như Lai còn rất ráo vô sở hữu, hướng gì trong ấy còn có đích và phi đích có thể đắc.

Thiện Hiện! Như vậy, các Đại Bồ-tát vì muốn làm chỗ tới cho thế gian, nên hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bây giờ, Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, ai có thể tin hiểu sâu sắc?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, Đại Bồ-tát nào phát ý mong cầu lâu dài tinh tấn tu hành, đã từng cúng dường vô lượng chư Phật, ở chỗ chư Phật đã phát thệ nguyện rộng lớn, gieo trồng nhiều căn lành đều đã thành thực, được vô lượng bạn lành hộ trì, hộ niệm, thì mới có thể tin hiểu sâu xa đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Đại Bồ-tát này dùng tánh nào, tướng nào, trạng nào, mạo nào để tin hiểu sâu xa Bát-nhã ba-la-mật-đa này?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này dùng tánh điều phục tham, sân, si làm tánh. Dùng tướng xa lìa tham, sân, si làm tướng. Dùng trạng xa lìa tham, sân, si làm trạng. Dùng mao xa lìa tham, sân, si làm mao.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này dùng tánh điều phục tham, sân, si và không tham, sân, si làm tánh. Dùng tướng xa lìa tham, sân, si và không tham, sân, si làm tướng. Dùng trạng xa lìa tham, sân, si và không tham, sân, si làm trạng. Dùng mao xa lìa tham, sân, si và không tham, sân, si làm mao.

Thiện Hiện nên biết! Đại Bồ-tát nào thành tựu tánh, tướng, trạng, mao như thế mới có thể tin hiểu sâu xa Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Nếu tin hiểu sâu xa Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này thì Đại Bồ-tát này sẽ đạt tới đích nào?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy sẽ đạt tới trí nhất thiết trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Nếu Đại Bồ-tát đạt tới trí nhất thiết trí thì vị ấy thường làm cho các hữu tình quay về ư?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, nếu Đại Bồ-tát tin hiểu sâu xa thì đạt tới trí nhất thiết trí. Nếu đạt tới trí nhất thiết trí thì làm chỗ quay về cho các hữu tình.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Đại Bồ-tát này thường làm việc khó. Gọi là mặc áo giáp, đội mũ kiên cố như vậy và nói rằng, ta sẽ độ thoát tất cả hữu tình, khiến họ chứng đắc Niết-bàn cứu cánh. Mặc dù làm việc như vậy đối với hữu tình nhưng hoàn toàn không thấy có hữu tình để kiến lập?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói.

Lại nữa, Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này đã mặc áo, đội mũ không thuộc sắc cho đến thức. Vì sao? Vì sắc cho đến thức đều rốt ráo vô sở hữu, chẳng phải Bồ-tát, chẳng phải áo mũ, nên nói áo mũ kia không thuộc sắc cho đến thức. Như vậy cho đến Đại Bồ-tát này đã mặc áo, đội mũ không thuộc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Vì sao? Vì trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng đều rốt ráo vô sở hữu, chẳng phải Bồ-tát, chẳng phải áo mũ, nên nói áo mũ kia không thuộc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Đại Bồ-tát này đã mặc áo, đội mũ không thuộc ngã cho đến người thấy. Vì sao? Vì ngã cho đến người thấy đều rốt ráo vô sở hữu, chẳng phải Bồ-tát, chẳng phải áo mũ, nên nói áo mũ kia không thuộc ngã cho đến người thấy. Đại Bồ-tát này đã mặc áo, đội mũ không thuộc tất cả pháp. Vì sao? Vì tất cả pháp đều rốt ráo vô sở hữu, chẳng phải Bồ-tát, chẳng phải áo mũ, nên nói áo mũ kia không thuộc tất cả pháp.

Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu như thế nên thường mặc áo, đội mũ bền chắc này, và nói ta sẽ độ tất cả hữu tình khiến họ đều chứng đắc Niết-bàn cứu cánh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Nếu Đại Bồ-tát có thể mặc áo, đội mũ bền chắc như thế, và nói rằng ta sẽ độ tất cả hữu tình khiến họ đều chứng đắc Niết-bàn, chẳng rơi vào hàng Thanh văn và bậc Độc giác. Đại Bồ-tát này không xứ sở, không thể rơi vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác v.v... Vì sao? Vì đối với hữu tình, Đại Bồ-tát này chẳng phân chia giới hạn mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Ông dựa vào đâu mà nói, nếu Đại Bồ-tát mặc áo, đội mũ bền chắc như thế chẳng rơi vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác?

Khi ấy, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát này chẳng phải vì độ thoát một số hữu tình mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế, cũng chẳng phải vì mong cầu một ít trí mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này cứu độ khắp tất cả hữu tình, khiến họ vào Niết-bàn mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế; chỉ vì cầu được trí nhất thiết trí mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế. Do nhân duyên này nên chẳng rơi vào hàng Thanh văn và bậc Độc giác.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Đại Bồ-tát này vì cứu vớt khắp tất cả hữu tình khiến họ vào Niết-bàn, và chỉ vì cầu được trí nhất thiết trí mà mặc áo, đội mũ bền chắc như thế. Do nhân duyên này nên chẳng rơi vào hàng Thanh văn và bậc Độc giác.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Như vậy, Bát-nhã ba-la-mật-đa rất là sâu xa, không người tu, không pháp để tu, cũng không chỗ để tu, cũng không phải do đây mà được tu tập. Vì sao? Vì chẳng phải trong ý nghĩa sâu xa của Bát-nhã

ba-la-mật-đa thâm sâu này mà có một chút pháp thật nào để gọi là người tu và pháp để tu hành, hoặc chỗ tu tập, hoặc do đây mới tu.

Bạch Thế Tôn! Như tu hư không là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Hoặc tu tất cả pháp là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Hoặc tu pháp không thật là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Hoặc tu vô sở hữu là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Hoặc tu không nhiếp thọ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Hoặc tu pháp trừ bỏ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật hỏi:

- Thiện Hiện! Tu trừ bỏ pháp nào là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Tu trừ bỏ năm uẩn là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu nội xứ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu ngoại xứ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu nội giới là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu ngoại giới là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu thức giới là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu xúc là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu thọ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ sáu giới là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ bốn duyên là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ mười hai phần duyên khởi là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ ngã cho đến người thấy là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ bốn Thánh đế là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ tất cả pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ năm loại mắt, sáu phép thần thông là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Vô

thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu trừ bỏ trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Nếu Đại Bồ-tát tu trừ bỏ sắc, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nên dựa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này mà nghiệm biết Đại Bồ-tát Bất thối chuyển. Nếu Đại Bồ-tát tuy hành Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa mà không chấp trước, thì phải biết đó là Đại Bồ-tát Bất thối chuyển. Nói rộng cho đến nếu Đại Bồ-tát tuy hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng mà không chấp trước thì nên biết đó là Đại Bồ-tát Bất thối chuyển.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các Đại Bồ-tát Bất thối chuyển khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, không chấp nhận lời nói và sự chỉ dạy của người khác là quan trọng, chẳng tin riêng vào lời người khác mà có hành động, không bị tham dục, sân giận, ngu si, kiêu mạn làm tạp nhiễm, cũng chẳng bị chúng lôi kéo tâm. Cũng có Đại Bồ-tát Bất thối chuyển chẳng lia bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Có các Đại Bồ-tát Bất thối chuyển khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nghe thuyết về Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, tâm họ chẳng kinh, chẳng sợ, chẳng sững sốt, chẳng hoang man, chẳng thối lui sự cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, hoan hỷ, ưa nghe, thọ trì, đọc tụng, thông suốt một cách rốt ráo, chú tâm suy nghĩ, như thuyết tu hành, thường không nhàm chán, mệt mỏi. Nên biết Đại Bồ-tát Bất thối chuyển này đời trước đã nghe nhiều về nghĩa lý Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, thọ trì, đọc tụng, suy nghĩ đúng lý, tinh tấn tu hành, tâm không chán mỏi. Vì sao? Vì do Đại Bồ-tát này nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu như thế, tâm chẳng kinh khiếp, chẳng khủng hoảng, chẳng sợ hãi, nói rộng cho đến như thuyết tu hành thường không nhàm chán, mỏi mệt.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Nếu Đại Bồ-tát nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, tâm chẳng kinh, chẳng sợ, chẳng sững sốt, chẳng hoang man, chẳng thối lui sự cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu vui vẻ, ưa nghe, thọ trì, đọc tụng, thông suốt rốt ráo, chú tâm suy nghĩ, như thuyết tu hành thường không nhàm chán, mỏi mệt, thì Đại Bồ-tát này vì sao tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đại Bồ-tát này liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào trí nhất thiết trí, nên tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Đại Bồ-tát này làm sao tùy thuận liên tục hướng đến và đi vào trí nhất thiết trí khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nếu Đại Bồ-tát liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào không, vô tướng, vô nguyên, hư không, vô sở hữu, không sanh, không diệt, không nhiễm, không tịnh, chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì, không tạo, không tác, như giấc mộng cho đến như thành Tầm hương, thì đó là Đại Bồ-tát liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào trí nhất thiết trí khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Như lời Thế Tôn dạy, nếu Đại Bồ-tát liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào không, vô tướng, vô nguyên, nói rộng cho đến như thành Tầm hương khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, thì đó là Đại Bồ-tát liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào trí nhất thiết trí khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu là hành năm uẩn cho đến trí nhất thiết tướng chăng?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đại Bồ-tát ấy chẳng hành năm uẩn cho đến trí nhất thiết tướng. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này liên tục tùy thuận hướng đến và đi vào trí nhất thiết trí, không người nào làm được, không kẻ nào phá hoại được, không từ đâu đến, không đi về đâu, cũng không có chỗ trụ, không phương, không bờ cõi, không số, không lượng, không qua, không lại. Đã không thể nắm bắt số lượng, qua lại, thì cũng không có năng chứng.

Thiện Hiện! Trí nhất thiết trí như vậy không thể dùng năm uẩn chứng được, nói rộng cho đến không thể dùng trí nhất thiết tướng chứng được. Vì sao? Vì năm uẩn tức là trí nhất thiết trí, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng tức là trí nhất thiết trí. Vì sao? Vì hoặc chơn như của năm uẩn, hoặc chơn như của trí nhất thiết trí, hoặc chơn như của tất cả pháp, đều là một chơn như, không hai, không khác. Nói rộng cho đến hoặc chơn như của trí nhất thiết tướng, hoặc chơn như của trí nhất thiết trí, hoặc chơn như của tất cả pháp đều là một chơn như, không hai, không khác. Thế nên, trí nhất thiết trí không thể đem

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

năm uẩn chúng được, nói rộng cho đến không thể đem trí nhất thiết
tướng chúng được.

Quyển thứ 512
HẾT